

Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Ministeren

Dato
8. maj 2023

J nr. 2023 - 2300

Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget har i brev af 24. marts 2023 stillet mig følgende spørgsmål 161 alm. del, som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Theresa Scavenius (ALT).

Spørgsmål 161

Vil ministeren sammenligne de kriterier, som KL-modellen faldt på, med de kriterier som ministeriets konkurrencemodel baserer sig på, og redegøre for forløbet?

Der henvises til det kommende lovforslag om affaldsforbrændingssektoren.

Svar

Med aftalen om en *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, 2020* var aftalepartierne enige om at anmode KL om at udarbejde en konkret plan for tilpasning af kapaciteten i forbrændingssektoren. Aftalen stillede en række krav til planen, herunder krav til kapacitetsreduktion, lovmedholdelighed, samt at planen skulle sikre, at det var de miljømæssigt dårligste og mindst effektive anlæg, der lukkede. Det følger endvidere af aftalen, at planens overholdelse af kriterierne skulle kunne godkendes af den relevante myndighed under hensyn til principper om armslængde og under hensyn til opfyldelse af de øvrige kriterier.

Myndighederne modtog KL's plan for tilpasning af forbrændingskapaciteten den 17. december 2020 og foretog sammen med Kammeradvokaten en vurdering af planen i henhold til de kriterier, der var fastsat i aftalen.

KL's plan og myndighedernes vurdering heraf

KL's plan bestod bl.a. af en liste over anlæg, der skulle lukke, samt beskrivelser af KL's forståelse af aftaleteksten i den politiske aftale, tilgang til opgaven og uddybende afsnit om nogle af de kriterier og rammer, som er fastsat med den politiske aftale. KL's liste over anlæg til lukning baserede sig på en analyserapport udarbejdet for KL af Ea Energianalyse.

Ifm. vurdering af KL's plan for tilpasning af forbrændingskapaciteten gennemgik Kammeradvokaten og Statsstøttesekretariatet de juridiske forhold, Forsyningstilsynet de økonomiske forhold, Miljøstyrelsen de miljømæssige forhold, og Energistyrelsen vurderede de klima-, energi- og kapacitetsmæssige forhold. Energistyrelsen havde desuden ansvaret for at samle og konsolidere den samlede

**Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet**

Holmens Kanal 20
1060 København K

T: +45 3392 2800
E: kefm@kefm.dk

www.kefm.dk

vurdering af KL's plan på baggrund af delvurderinger fra myndighederne og Kammeradvokaten. Konklusionen var følgende:

"Energistyrelsen har samlet og konsolideret myndighedernes og Kammeradvokatens vurdering af KL's plan for kapacitetstilpasning af affaldsforbrændingssektoren i henhold til de enkelte kriterier, der fastsættes med den politiske aftale om "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi". På baggrund af de enkelte vurderinger konkluderer Energistyrelsen, at KL's plan samlet set ikke kan godkendes."

Myndighederne vurderede, at der var flere kriterier, som KL's plan ikke levede fyldestgørende op til. Det drejede sig bl.a. om kriterierne om, at KL's plan skulle sikre, at det var de mindst effektive og miljømæssigt dårligste anlæg, der skulle lukke. KL's plan leverede heller ikke en tilpasning, der svarede til det kapacitetsloft, som aftalen fastsatte.

Myndighederne lagde i vurderingen bl.a. afgørende vægt på følgende:

- at det ikke var tilstrækkeligt dokumenteret og sandsynliggjort, at de ti affaldsforbrændingsanlæg, som foreslås lukket i KL's plan, var de mindst effektive anlæg.
- at datagrundlaget, der lå til grund for KL's plan ikke var tilstrækkeligt ensartet og retvisende opgjort til, at der kunne laves en retvisende sammenligning af anlæggenes effektivitet og opførelse af, hvilke anlæg der var de mindst effektive.
- at det for en del af analysens - herunder centrale - beregningsantagelser og opførelsesmetoder ikke var dokumenteret eller sandsynliggjort, at de var rimelige og retvisende.
- at KL's plan ikke leverede en tilpasning, der svarede til kapacitetsloftet.
- at de valgte indikatorer i form af samfundsmæssige skadesomkostninger af luftemissioner af NO_x, SO₂, PM_{2,5}, dioxin og CO₂ var et spinkelt grundlag at vurdere anlæggenes miljøperformance på.
- at KL ikke i tilstrækkelig grad havde sandsynliggjort, at de ti anlæg på lukkelisten var de ti miljømæssigt dårligst fungerende anlæg.
- at enhedsomkostningerne for transport i kr. per ton/km vurderedes at være forholdsvis høje.
- at KL's plan ikke forholdt sig til elforsyningssikkerheden.

Myndighederne orienterede d. 12. februar 2021 forligskredsen om, at KL's plan ikke kunne godkendes i henhold til de fastsatte kriterier i aftalen. Derudover afviste flere af anlæggene at implementere listen, og KL meddelte også, at de ikke ønskede at genoptage arbejdet med listen. Endelig var der ikke håndtag i aftalen til at håndhæve en liste. På den baggrund var det konklusionen, at KL's plan og implementeringen heraf ikke kunne levere de effekter, som var ønsket med aftalen. Jf. *Klimaplanens*

afsnit V, skal der automatisk iværksættes en udbudsbaseret model, såfremt KLs model ikke blev godkendt.

For yderligere information om myndighedernes vurdering af KL's plan for kapacitetstilpasning af affaldsforbrændingssektoren skal jeg henvise til Energistyrelsens hjemmeside, hvor relevant materiale vedr. myndighedernes vurdering kan genfindes: <https://ens.dk/ansvarsomraader/affald/tilpasning-af-forbraendingskapacitet>.

Lovforslaget om en ny organisering af affaldsforbrændingssektoren

Partierne bag Klimaplanen var enige om, at hvis KL-vejen ikke lykkedes, så skulle der indføres en udbudsbaseret model. På det punkt er aftalen meget eksplicit, og den udbudsbaserede model er beskrevet forholdsvis nøje i aftaleteksten.

Den indebærer, at kommunerne skal sende det forbrændingsegnete affald fra husholdninger i udbud. Den indebærer også, at kommunernes ret til at anvise forbrændingsegnet erhvervsaffald ophæves. Aftalepartierne var således indforstået med, at hvis det ikke lykkedes med KL's plan, så var det en markedsbaseret model, man skulle gå videre med. Det lovforberedende arbejde med en konkurrenceudsættelse af husholdningernes forbrændingsegnete affald har på den baggrund været i gang i godt 2 år.

En markedsbaseret model, som den der implementeres med lovforslaget, vil altid have en vis indbygget usikkerhed, da man ikke kan forudsige præcist, hvordan et marked udvikler sig.

Løsningen understøtter imidlertid, at forbrugeren får behandlet sit affald der, hvor det gøres bedst og billigst. Hvor husholdningsaffaldet konkret ender, afhænger af kommunens ønsker – det kan fx være yderligere miljøhensyn – og evaluering af de tilbud, den får ind. Det er dog helt op til hvert enkelt anlæg at beslutte, hvordan det agerer over for de nye rammevilkår. Og den præcise udvikling i sektoren vil derfor bero på de enkelte aktørers konkrete valg.

I effektberegningerne er der lavet en række kvalificerede estimater. De er selvfølgelig usikre. Men de er vores bedste bud og vi har lagt metoder, antagelser mv. frem.

Det er i denne henseende vigtigt at understrege, at der har været arbejdet med rammerne for udbudsmodellen, så relevante hensyn sikres:

- *Varmepriiserne:* Affaldsvarmeprisloftet strammes, så anlæggene ikke må tage en højere varmepris end hvad andre VE-teknologier kan levere. Dette sker ved en senere bekendtgørelsesændring.
- *Forsyningsikkerhed:* Affaldsforbrændingsanlæg kan – som i dag – kun lukkes, hvis det vurderes, at el- og varmforsyningsikkerheden kan opretholdes.
- *Miljø:* Der sker en stramning af BAT-kravene, der gælder fra 3. december 2023, og som fastsættes efter EU-direktiv.

- Derudover laver Forsyningstilsynet vejledning om, hvordan miljøhensyn kan indgå i kommunernes udbud.

Det følger desuden af Klimaplanen, at udviklingen i importen og forbrændingskapaciteten vil blive monitoreret og aftalekredsen vil løbende blive holdt opdateret om udviklingen. Dette implementeres med lovforslaget, og det følger endvidere af *Klimaplanen*, at såfremt kapacitetsudviklingen ikke udvikler sig i takt med affaldsmængderne, vil forligskredsen følge op med yderligere tiltag.

Med venlig hilsen

Lars Aagaard